

Лариса Іванишина

Глибокий колодязю, золоті ключі...

«Іван та Марічка». Фотоколаж В.Артюшенка
Диск «Ой, червона калиночко». Співає Марія Миколайчук.

Маріччині сні

Своє життя вона присвятила пісні. Та Іванові. Її сні як вияв несвідомого, як життя підсвідомості – присвячені також Іванові. «Тлумачення сновидінь» Марічки Миколайчук виявляє неймовірної сили душевний зв'язок двох близьких людей...

«Мені сниться, що... ховають Івана. Опускають домовину, а я з розпачу кричу своєму батькові: «Та зроби ж щось!» І батько нібито виймає його з ями. Прокидаюся від жаху і відразу ж набираю Ужгород – не готель, а лікарню, реанімацію: «Іван Миколайчук у вас?» – «А ви йому хто?» Дають Івана. Каже: «Ти чого сюди телефонуєш?» – «Не знаю. Що з тобою?» – «Та вже нічого». З'ясувалося, на зйомках випадково перерізав собі сухожилля і вени на руці, зробили операцію...»

Її сні – це вібації душевної енергії, для якої не існує відстаней. Вони віщі. Чи віщували сні юного Івана близький акторський тріумф? Хто зна. А от Марічка побачила уві сні Тараса Шевченка, який завітав до них з Іваном додому, після чого Івану повідомили, що його затвердили на головну роль у фільмі «Сон». Шевченко – сакральна постать в Україні. Тому після ролі Тараса Шевченка Миколайчук став актором особливої місії...

Чи треба дивуватися, що іноді дуже важлива інформація передається людині у вигляді снів? Сні Марічки Миколайчук засвідчують здатність до ідеального телепатичного зв'язку з близькою людиною: перебування у незримому світі тонких енергій стало для неї чимось звичним. Якби зібрати ті сні, якими вона ділилася з журналістами, і ті, якими ще не ділилася, була б дуже цікава робота з психології. Як для читання, так і для дослідження науковців, які вивчають природу снів. Відомо, що для творчо обдарова-

них людей сновидіння – явище особливе. А якщо чоловік і дружина – талановиті люди і кохають одне одного? Незважаючи на те, що траєкторії творчого життя постійно розводили їх, і доводилося часто бути в розлуці, кожна мить життя наповнювалась одне одним. У тому числі завдяки снам. Тому роль снів у житті Марічки Миколайчук дуже велика.

Маріччин спів

Народилася і виросла вона в Чернівцях. Її шкільне життя було наповнене мистецтвом – Марічка співала, танцювала, грала у шкільних виставах, була активною учасницею художньої самодіяльності. Тому, коли закінчила школу, вибір доньки рідних не здивував: вона вступила до студії при Чернівецькому обласному драматичному театрі ім. О.Кобилянської. «Ви часом не сестра Миколайчука?» – запитав її хтось із членів приймальної комісії. «Ні», – звивувалася дівчина тому запитанню. А через якийсь час побачила в театрі високого юнака, котрий щось розповідав у колі своїх товаришів. Він також глянув на дівчину. Їхні погляди зустрілися – і та зустріч поглядів, вважає Марія Євгенівна, все вирішила в її подальшій долі. Було навчання, і вони разом грали у виставах на сцені Чернівецького театру. Педагоги захоплювалися: «Яка чудова пара!» Він проводжав її додому пізньої години після вистав, їх пов'язувало щось більше, ніж спільне захоплення театром. Їхнє кохання розквітло – і от уже Іван повіз кохану в Чорторію – своє рідне село – на оглядини. Численна родина Миколайчуків прийняла Марічку відразу і беззастережно. Кращої нареченої годі було й чекати – доля виявилася доброю до Івана. Він розумів, що театр став його покликанням, але таємно мріяв про кіно. Після театральної

студії закінчив ще й вечірню середню школу і, маючи атестат, збирався їхати до Москви, вступати у ВДІК. Та доля послала йому ще один дарунок: саме того року, коли планував подорож до Москви, в Київському інституті театрального мистецтва відкривається факультет кіномистецтва, оголошується набір студентів. Це саме те, про що і мріяв Іван, – професія кіноактора.

Чи відчувала себе актрисою Марічка? Так, вона також зріднилася зі сценою, але її чудовий голос викликав у колег і глядачів щире захоплення. У пролозі вистави «Леся» вона співала пісню «Гей, Карпати!». Пригадує, що критик з Москви на прізвище Піменов написав тоді: «Такий голос дає поштовх думати, що вистава буде цікава». І спів узяв гору над акторством. Невдовзі в Чернівцях гастролював Російський народний хор ім. П'ятницького, і вона пішла туди на прослуховування. Її послушали, сказали, що вона підходить, але треба приїхати до Москви, щоб пройти офіційну процедуру прослуховування, нагадали, що, крім української, має виконати й російську пісню. Вона приїхала через два тижні, прослуховування пройшла успішно: їй запропонували через два тижні приїжджати на роботу. З цією новиною вона верталася додому. А в дорозі думала: «Чому я маю співати російських пісень? А хто співатиме українські?» У Києві була зупинка, і дівчина вирішила спробувати щастя, адже знала, що тут є аналогічний колектив – знаменитий Український народний хор. Прослуховував її сам Григорій Гурович Верьовка. Її взяли. Так вона опинилася разом з Іваном у Києві. Він був студентом, мешкали вони в гуртожитку хору ім. Верьовки. Були щасливі й окрилені. Насичене життя – в Івана навчання в чудового педагога і режисера Віктора Іларіоновича Івченка, в Марічки – концерти і гастролі по всьому СРСР та за рубіжем.

Її голос – дар щедрої талантами Буковини. Якщо говорити про його індивідуальні особливості, то він м'який, глибокий і приємний, може досконало передати стан душі. Щедрої й багатой. Цей голос можна порівняти з оксамитом зелених полонин і неповторним рельєфом Карпат, адже сформувала його природа чудової землі. Хтось може порівняти його з голосами виконавиць російських романсів, адже він так само чуттєвий у передачі найтонших нюансів, глибоких почуттів закоханого серця. Та є відмінність – цілковита відсутність форсування емоцій, вони виявляють себе природно, з якимось особливим благородством.

Вона співала в Народному хорі ім. Верьовки. Потім настав тривалий період успішного концертування у складі тріо «Золоті ключі» разом з Ніною Матвієнко і Валентиною Ковальською. То були часи глибокого застою, а тому спів їхній зігривав серця і вселяв надію. Гармонія їхніх голосів захоплювала, свідчила про глибину і невмирущість української душі. Останні десятиріччя Марія Миколайчук – солістка Держтелерадіо, з яким також записала чимало пісень для фондів українського радіо.

Останнім часом почала практикувати сольний спів. Випустила три диски: перший «Прощаюсь, ангеле, з тобою», другий – «Буковина» 2002 року в мистецькому проекті «Наша Україна в піснях і музиці». У ньому – народні пісні її рідного краю, серед яких і улюблена Іванова «Ой летіли журавлі...» (нею у виконанні Марічки починався фільм «Білий птах з чорною ознакою»). Третій диск «Ой червона калиночко» вмістив 27 пісень – як українських, так і бу-

ковинських. І один твір там особливий: «Прощай, прощай, моє кохання» – музика Івана Миколайчука на слова Г. Гейне в перекладі І. Франка. Є і присвята: «Дорогим моїй душі людям присвячую свої пісні: Іванові Миколайчуку, найдорожчій для мене в світі людині, моєму чоловікові та його родині, які навчили мене з розумінням і душею ставитись до Її Величності Народної пісні. Та дорогій для нас з Іваном унікальній людині і другові Володимиру Івасюкові, який у свій час подарував мені цілу низку буковинських народних пісень та романсів, що записані були ним від сільських людей Буковини, від його батька та його дядька. Низький їм поклін і велика подяка. Марія Миколайчук».

Спів Марії Миколайчук і вона сама – втілення доброти, любові і благородства. Вражає її виконання пісні «Ой глибокий колодязю, золоті ключі». У цій пісенній мініатюрі сконцентрована драма великої сили переживання і складних почуттів: усвідомлення страху, тяжкого передчуття і спроби уникнути загрози. Зовні стримана манера виконання контрастує з цим драматизмом і дає вражаючий ефект. Ця пісня є шедевром виконавства. Народна артистка України Марія Миколайчук має в репертуарі сотні пісень і до кожної знаходить своєрідний ключ.

Іван та Марічка

Коли знімали в Карпатах «Тіні забутих предків», Марічка була на зйомках. Іван у кадрі трепетно вимовляв «Марічко...», й вона знала, що він звертається до неї... Світлим і неповторним було кохання його Івана Палійчука. До кіно Марічка долучилася ще раз. Щастя знятися у фільмі разом зі своїми подругами випало 1972 року, коли на Полтавщині знімали «Пропалу грамоту» за Гоголем. Тріо «Золоті ключі» виконало кілька пісень у кадрі – «Розпрягайте, хлопці, коней», «Благослови, земле». Атмосферу зйомок у Красногорівці з особливим почуттям згадують всі учасники. Це був справжній вибух українського козацького духу в центрі України, повернення в далекі часи Гетьманщини завдяки казковому твору Гоголя. Не забуваймо, що музику до цього фільму komponував Іван Миколайчук, саме тому такою природною є пісенно-музична складова. Тріо дівчат у фільмі було потрібне, аби унаочнити пісенність українців. У колізії між козаками і нечистою силою – чортами, відьмами, корчмою та пеклом – мало бути щось світле і непорушне, якісь сталі цінності. Тріо «Золоті ключі» подарувало таку сталість і світлу, незнищенну красу. Заодно підтримавши козаків у їхніх випробуваннях битвами, горілкою і пеклом.

Іван Миколайчук передчасно залишив цей світ. Серед когорта своїх колег і однодумців – Володимира Денисенка, Сергія Параджанова, Леоніда Осики, Борислава Брондукова, Вілена Калюти, Георгія Якутовича, Юрія Ілленка – він відійшов за обрій наймолодшим.

Його дружина Марічка Миколайчук трепетно береже його пам'ять – 1991 року вийшла упорядкована нею книга спогадів та сценаріїв «Білий птах з чорною ознакою», а 2008 року – «Сценарії» Івана Миколайчука. Інтерв'ю, які вона дала різним ЗМІ, не злічити. Але завжди знаходить нові штрихи і нюанси у спогадах про Івана. З вдячністю згадує його родину і колег. На ній відблиск Іванового світла. Це світло підтримує її – талановиту співачку і багату особистість.